

Da ikke flere ønskede Ordet, gif man til Afstemning, hvorved:

1) Forslag af Estrup, Moltke-Bregentzved, Nellemann, S. Pedersen, Bloug, Steel og Sonne:

§ 25 udgaar Nr. 30, og Hovedsummen „864,450. 33“ forandres til: 564,450. 33“

vedtoges med 36 Stemmer mod 11.

2) Lovforslaget § 25 med den vedtagne Forandring saalydende:

Til andre og overordentlige Statsudgifter bevilges nedenstaaende 564,450 Rd. 33 ø.

vedtoges med 47 Stemmer mod 2.

Lovforslagets § 26 fattes derefter under Forhandling.

Andrø: De forskjellige Forslag, som ere komne til at foreligge ved Finantslovens 2den Behandling, have jo nu fundet deres Dmtale og Afgjorelse. Hvad der nu staar tilbage paa Finantsloven, vil jo ikke kunne vække nogen Uenighed og ikke give Anledning til vidtløftig Diskussion. Jeg tror derfor at burde gribe denne Leilighed, hvor der er Tale om en Paragraf, i hvilken der disponeres over henved 4 Millioner Rd. til Jernbaneanlæg, for at komme ind paa et tidligere Differentispunkt mellem flere ærede Medlemmer og mig. Jeg tror, at jeg har mange Anledninger til at forsøge paa at behandle denne Sag, og jeg vil derfor gribe denne, for i det Mindste at gjøre et Forsøg paa, at faae min Stilling fuldstændig klar. Jeg siger, at der er Tale om en Disposition over henved 4 Millioner Rigsdaler til Jernbaneanlæg. Det maa ikke forundre de ærede Herrer, at jeg nævner saa stort et Tal, thi det vil jo erindres, at foruden hvad der opføres under de forskjellige Litra under II., og som beløber sig til henved 2,300,000 Rd., er der tilføjet en Anmærkning, hvorved Indenrigsministeren bemyndiges til endvidere at anvende de ved tidligere Finantslove til lignende Anlæg bevilgede Summer, som ikke endnu maatte være udgivne ved det paagjældende Finantsaars Begyndelse. Hvor store disse Beløb ere, veed jeg ikke med Sikkerhed, men jeg feiler neppe meget ved at antage, at det er næsten 1½ Million Rigsdaler, hvorom der er Tale. Lægges dette til det nysnævnte Beløb, vil det ses, at det er en overordentlig betydelig Sum, der er Spørgsmaal om. Endnu langt betydeligere stiller Spørgsmaalet sig jo, naar man ser det i sin Forbindelse med den Anvendelse af Statsformuen, som nu i en Række af Aar har fundet Sted, og som, hvis der ikke paa en eller anden Maade gjør sig en meget forskjellig Anskuelse gjældende, staar i Fare for

ogsaa i Fremtiden at kunne finde Sted i en endnu videre Udstrækning, navnlig hvis man skulde komme til at lægge den overveiende Bægt paa de saakaldte indirekte Fordele af Jernbanerne, hvad der synes at være Tilbøielighed til fra enkelte Sider, og man saaledes skulde komme til ikke blot at gjøre, hvad jeg vil kalde, Stambanerne til Statsformaal, men ogsaa, hvad jeg vil kalde Biveienes eller de mindre betydelige Jernbaneanlægs Udførsel til en ligefrem Forpligtelse for Staten. Spørgsmaalets Vigtighed vil der derfor ikke kunne være Tvivl om, men desto værre maa man ogsaa paa den anden Side indrømme, at Spørgsmaalets Vanskelighed ikke er mindre utvivlsomt. Dette følger allerede deraf, at saa dygtige og fordomsfrie Mænd kunne have saa afvigende Meninger om dette Forhold. Det er jo ogsaa sikkert, at der er en Række af Faktorer, som her virke sammen, og som derfor gjøre, at det kan være overordentlig vanskeligt at komme til en klar Opfattelse af det, der egentlig ligger for. Jeg vil nu, som sagt, tillade mig at gjøre et Forsøg, som jeg skal indskrænke til det mindst Mulige, paa klart at fremstille de Punkter, i hvilke jeg tror, at Misforstaelser let indsnige sig, eller i alt Fald de Punkter, jeg ønskede indstændig at anbefale til nærmere Overveielse for de ærede Medlemmer. Jeg tør ikke vente, at man strax vil komme til at dele min Opfattelse, men jeg tror, at man kan finde Stof i, hvad jeg udtaler, til mulig at fremkalde en Drøftelse af Punkter, som man maasse har været for tilbøielig til at betragte som afgjorte paa en vis bestemt Maade. Den Fremgangsmaade, jeg skal bruge, vil bestaa i at tage som Udgangspunkt et aldeles fingeret Exempel. Det maa nu ikke forundre, thi der gives ingen anden Maade, paa hvilken man kan komme til sikre og bestemte Resultater, naar man betragter overordentlig komplicerede Forhold, end den, at man maa abstrahere fra Forholdene, som de foreligge. Det er den Bei, Videnskaben, hvor den har vundet sine største og mest glimrende Seire, nemlig har fulgt. Hvis vi tænke os en Træklods i min Haand, saa er jeg i det Mindste i dette Dieblit i overordentlig stor Tvivl, om det nogeninde vil lykkes Videnskaben at kunne afgjøre bestemt, hvad der vil foregaa, hvis jeg slipper den, men vi tro Alle at have en fuldkommen klar Forestilling om det Væsentlige ved Fænomenet. Dette er kun fremkommet ved en Række af Abstraktioner; man har ganske set bort fra, hvad der er den fulde Virkelighed, og derfor kan man ikke komme med Indvendinger imod den, der vil flaa ind paa en lignende Bei, naar der er Tale om at betragte komplicerede Fænomener i deres Sammenhæng. Man har maattet se bort fra Legemets Form, Massens Fordeling, Luften's Indflydelse og mere Lignende og tage rent abstrakte Forhold for at begynde at finde et Grundlag for Betragtningen. Ligeledes her. Lad mig nu be-